

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“КРАЇНОЗНАВСТВО”
(для бакалаврів)

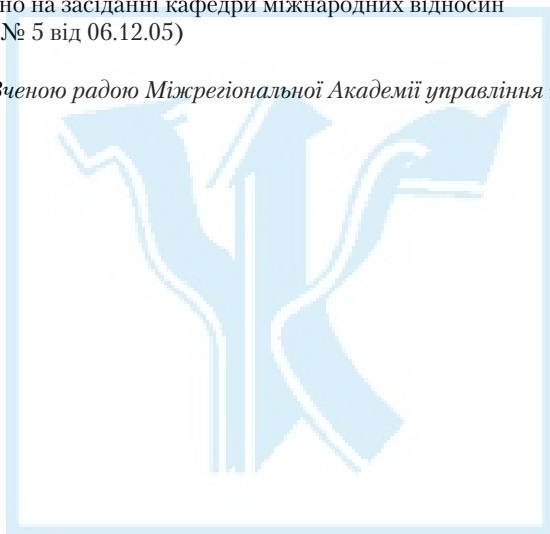
МАУП

Київ 2006

Підготовлено доцентом кафедри міжнародних відносин
А. Г. Гольцовим

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
(протокол № 5 від 06.12.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Гольцов А. Г. Навчальна програма дисципліни “Країнознавство” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2006. — 28 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Країнознавство”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахова підготовка студентів, які навчаються за напрямом “Економіка і підприємництво”, передбачає вивчення навчальної дисципліни “Країнознавство”. Мета вивчення курсу — ґрунтовно засвоїти найважливіші знання щодо провідних країн світу. В результаті вивчення навчального курсу студенти мають оволодіти знаннями про природні умови та ресурси країн, що вивчаються, особливості їх населення, найважливіші етапи історичного розвитку та ознаки політичних систем, особливості та рівень економічного розвитку країн, напрями зовнішньої політики країн, їх участь у міжнародних відносинах та організаціях. Надзвичайно важливо усвідомити сутність найактуальніших проблем політичного, соціального, економічного та культурного розвитку цих країн.

У процесі вивчення курсу студенти повинні оволодіти вміннями та сформувати навички виявлення характерних для кожної країни особливостей геополітичного та гео економічного становища у світі та в регіоні; навчитись визначати ступінь сприятливості природних умов для життєдіяльності населення, сутність екологічних проблем у досліджуваних країнах; аналізувати демографічну ситуацію у країнах, ефективність заходів розв’язання демографічних проблем; виявляти основні риси економічного розвитку, сутність економічних проблем, перспективи розвитку господарства; характеризувати політичні системи окремих країн, здійснювати їх порівняльний аналіз, визначати внутрішньополітичні проблеми і шляхи їх розв’язання; аналізувати зовнішню політику держав на світовому і регіональному рівнях, їх участь у діяльності міжнародних організацій; виявляти відмітні ознаки політичних, економічних, культурних зв’язків України з державами, що вивчаються.

Провідні країни світу за політичною та соціально-економічною могутністю (сучасною чи, тим більше, потенційною) значною мірою визначають процеси глобалізації політичного, соціально-економічного, культурного життя. Саме провідні країни відіграють головну роль на світових ринках товарів і послуг. З огляду на це, для майбутніх фахівців з міжнародного маркетингу вельми важливо знання природно-ресурсного, демографічного, економічного потенціалу, особливостей структури господарства, політичних систем, участі в міжнародних економічних відносинах кожної з провідних країн світу. Враховуючи орієнтацію зовнішньої економічної політики України на

вступ до СОТ та європейську інтеграцію, дуже важливим є вивчення сучасного стану, проблем і перспектив співробітництва в різних сферах між Україною і провідними державами світу.

Для якісного опанування навчальним курсом необхідна ефективна самостійна робота студентів. Здобуття знань і вмінь повинно базуватися на систематичній праці з різноманітними джерелами країнознавчої інформації: енциклопедіями, довідниками, статистичними збірниками, науковими монографіями та статтями, науково-популярною літературою тощо.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“КРАЇНОЗНАВСТВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Країни Західної Європи
1	Великобританія
2	Франція
3	Італія
4	Німеччина
	Змістовий модуль II. Російська Федерація, країни Азії
5	Російська Федерація
6	Китай
7	Японія
8	Індія
	Змістовий модуль III. Австралія, країни Америки
9	Австралія
10	Сполучені Штати Америки
11	Канада
12	Бразилія
Разом — 108 год.	

ЗМІСТ
дисципліни
“КРАЇНОЗНАВСТВО”

Змістовий модуль І. Країни Західної Європи

Тема 1. Великобританія

Географічне положення і склад території Сполученого Королівства Великобританії та Північної Ірландії. Залежні території. Природні умови та ресурси: рельєф; основні види корисних копалин; кліматичні умови; внутрішні води; ґрунти, рослинний і тваринний світ; природні ландшафти. Екологічні проблеми. Охорона природи, заходи раціонального використання природних ресурсів.

Чисельність населення, динаміка; розміщення населення; природний рух; статева та вікова структура населення; демографічна політика; міграції населення; урбанізація, основні міські агломерації; етнічний склад населення; релігії; культура; спосіб життя населення.

Давня історія Великобританії. Експансія Римської держави. Завоювання германськими племенами. Завоювання норманами. Створення централізованої держави; розвиток королівства. Столітня війна. Міжусобна війна. Династії Тюдорів, Стюартів. Буржуазна революція. Реставрація монархії, політичний і соціально-економічний розвиток Великобританії. Створення колоніальної імперії. Великобританія наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Великобританія у Першій світовій війні. Міжвоєнний період; економічна криза. Великобританія у Другій світовій війні. Розпад колоніальної імперії. Політичний і соціально-економічний розвиток Великобританії у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.

Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії – парламентська монархія. Глава держави – монарх (королева): повноваження. Законодавча влада – двопалатний парламент; Палата громад: порядок обрання і повноваження; Палата лордів: порядок формування, повноваження, сучасне реформування. Виконавча влада – Кабінет на чолі з прем'єр-міністром: порядок формування, функції. Політичні партії. Автономії. Місцеве управління та самоврядування у Великобританії.

Роль сучасної Великобританії у світовому господарстві. Промисловість: сучасний стан і провідні тенденції розвитку; основні галузі: нафтовидобувна, машинобудування (автомобілебудування,

авіаційне, військове та ін.), хімічна, легка та ін. Сільське господарство: сучасний стан і тенденції розвитку; тваринництво та рослинництво. Рибальство. Транспорт: розвиток основних видів; роль морського транспорту в історії і нині. Сфера послуг: банківська сфера, торгівля, освіта, охорона здоров'я та ін. Економічні райони.

Зовнішня політика Великобританії. Роль Великобританії в ООН, інших міжнародних організаціях. Участь Великобританії в європейській та євроатлантичній інтеграції. Відносини Великобританії зі США, іншими країнами світу. Співдружність Націй. Зовнішні економічні зв'язки: зовнішня торгівля (експорт, імпорт; товарна та географічна структура); кредитно-фінансові зв'язки тощо. Українсько-британські відносини: встановлення, сучасний стан, перспективи розвитку.

Література [1–11; 14–22; 24–26; 38; 39; 44; 46; 57; 59; 61; 64; 66–68]

Тема 2. Франція

Географічне положення та адміністративно-територіальний поділ. Регіони. Сучасні залежні території. Природні умови та ресурси: рельєф (гори та рівнини); основні види корисних копалин; кліматичні умови; внутрішні води; ґрунти, рослинний і тваринний світ; природні ландшафти. Антропогенні ландшафти. Екологічні проблеми. Охорона природи.

Чисельність населення, динаміка; розміщення населення; природний рух; статева та вікова структура населення; демографічна політика; сучасні міграції населення; урбанізація, основні міські агломерації, Великий Париж, сільське розселення; етнічний склад населення; релігії; культура; спосіб життя населення.

Заселення території Франції людьми. Завоювання Галлії Римською державою. Германські племена. Держава Меровингів. Імперія Карла Великого, її розпад. Розвиток королівства Франція. Столітня війна. Об'єднання Франції Людовиком XI. Розвиток централізованої Французької держави в XVI–XVIII ст. Велика Французька революція. Імперія Наполеона. Реставрація Бурбонів. Липнева монархія. Революція 1848 р. Імперія Наполеона III. Франко-пруська війна. Франція наприкінці XIX – на початку XX ст. Франція у Першій світовій війні. Розвиток у міжвоєнний період. Франція у Другій світовій війні. Четверта республіка. Режим П'ятої республіки. Франція наприкінці XX – на початку XXI ст.

Франція — парламентсько-президентська республіка. Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Законодавча влада — парламент: Національні збори і Сенат: порядок обрання, повноваження. Виконавча влада: порядок формування, функції. Судова влада. Провідні політичні партії. Місцеве управління та самоврядування.

Франція у світовому господарстві. Промисловість: сучасний стан і основні тенденції розвитку; основні галузі: машинобудування (автомобілебудування, авіаційне, військове тощо), хімічна, енергетика, харчова, легка та ін.; високі технології у французькій промисловості. Сільське господарство: сучасний стан і тенденції розвитку; рослинництво і тваринництво; територіальні відмінності. Рибальство. Транспорт: основні види. Сфера послуг. Роль туризму в економіці. Економічні райони Франції.

Зовнішньополітична стратегія Франції. Роль Франції в ООН. Участь Франції в європейських інтеграційних структурах. Франція і НАТО. Відносини Франції з провідними країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки: зовнішня торгівля: експорт, імпорт, товарна та географічна структури; кредитно-фінансові зв'язки, інші види співробітництва. Українсько-французькі відносини: встановлення, сучасний стан, перспективи розвитку.

Література [1–11; 14–22; 24–26; 38; 39; 44; 46; 57; 61; 66–68]

Тема 3. Італія

Географічне положення і склад території, острови. Адміністративно-територіальний поділ. Природні умови та ресурси: рельєф (гори та рівнини), вулканізм і сейсмічність; корисні копалини; кліматичні умови; внутрішні води; ґрунти, рослинний і тваринний світ; природні ландшафти. Екологічні проблеми. Охорона природи.

Населення Італії: чисельність, динаміка та розміщення; природний рух; статева та вікова структура населення; міграції населення; урбанізація, основні міські агломерації; етнічний склад населення; релігія; культура; спосіб життя населення.

Етрусська цивілізація. Грецькі та фінікійські колонії. Виникнення Римської держави; основні етапи розвитку. Загибель Західної Римської імперії, завоювання “варварами”. Середньовічна історія Італії; роздробленість. Завоювання Іспанією та австрійськими Габсбургами.

Італія наприкінці XVIII — першій половині XIX ст. Об'єднання Італії Сардинським королівством. Італія у Першій світовій війні. Фашистський режим Муссоліні. Італія у Другій світовій війні. Проголошення республіки, післявоєнний розвиток Італії. Італія у другій половині XX — на початку XXI ст.

Італія — парламентська республіка. Глава держави — президент: його повноваження. Законодавча влада — парламент з двох палат: сенату і палати депутатів: порядок обрання. Виконавча влада — уряд: порядок формування і повноваження. Провідні політичні партії. Регіоналізація.

Господарство. Роль Італії у світовій економіці. Основні проблеми господарського розвитку. Державний сектор в економіці. Промисловість: основні напрями розвитку, основні галузі: машинобудування, хімічна, харчова, текстильна, металургія та ін. Сільське господарство: особливості розвитку; рослинництво; тваринництво, територіальні відмінності. Рибальство. Транспорт: основні види, тенденції розвитку. Сфера послуг. Туризм, його роль в економіці. Економічні райони.

Сучасна зовнішня політика Італії. Італія в ООН. Участь Італії в європейських організаціях. Італія в НАТО. Відносини Італії з провідними країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки Італії: зовнішня торгівля товарами (експорт, імпорт); Італія на світовому ринку послуг.

Українсько-італійські відносини: встановлення, сучасний стан, перспективи розвитку.

Література [1–11; 14–22; 24–26; 38; 39; 44; 46; 57; 61; 66–68]

Тема 4. Німеччина

Географічне положення. Склад території. Політико-територіальний устрій — землі; адміністративно-територіальний поділ земель. Природні умови і ресурси: рельєф, основні рівнини та гори; основні види корисних копалин; кліматичні умови; внутрішні води; ґрунти, рослинний і тваринний світ; природні ландшафти. Екологічні проблеми. Охорона природи.

Чисельність населення, динаміка, розміщення; природний рух; статеві та вікові структури населення, “старіння нації”; демографічна політика в Німеччині; сучасні міграції населення; урбанізація, основні міські агломерації, сільське розселення; етнічний склад населення; релігії; культура; спосіб життя населення.

Давньогерманські племена. Римська експансія. Виникнення державних утворень у германців. Германські землі в імперії Карла Великого. Східно-Франкське королівство. “Священна Римська імперія”. Феодальна роздробленість за часів Середньовіччя. Реформація в XVI ст. Тридцятирічна війна. Германські держави в XVIII ст. Наполеонівські війни. Германський союз. Посилення Пруссії, перемога над Австрією, Північногерманський союз. Франко-пруська війна. Створення Германської імперії. Перша світова війна; революція. Веймарська республіка. Нацистська диктатура. Друга світова війна. Розподіл території Німеччини на ФРН і НДР. Особливий статус Західного Берліну. Соціально-економічний розвиток німецьких земель. Об’єднання в 1990 р. “Східних земель” з ФРН. Сучасний політичний і соціально-економічний розвиток.

ФРН — парламентська республіка. Глава держави — федеральний президент: порядок обрання і повноваження. Двопалатний парламент: Бундестаг і бундесрат: порядок формування і повноваження. Виконавча влада — федеральний уряд на чолі з федеральним канцлером: порядок формування і повноваження. Судова влада. Місцеве управління та самоврядування. Головні політичні партії.

Сучасна економічна ситуація у ФРН. Провідні галузі промисловості: електроенергетика, чорна і кольорова металургія, машинобудування, хімічна, харчова та ін.; високі технології. Сільське господарство в епоху НТР; провідні галузі рослинництва і тваринництва. Рибальство. Транспортний комплекс. Сфера послуг; основні галузі (банківська сфера, освіта, охорона здоров’я, культура, наука тощо); перспективи розвитку.

Зовнішня політика сучасної Німеччини. Участь ФРН в ООН. Роль ФРН в НАТО. ФРН в ЄС. Відносини ФРН з країнами Західної Європи. Відносини ФРН із США. ФРН і країни Центральної та Східної Європи. Відносини ФРН з Росією. Відносини ФРН з країнами інших регіонів світу. Зовнішньоекономічні зв’язки ФРН. Товарна і географічна структура зовнішньої торгівлі: експорт та імпорт. ФРН на світовому ринку капіталів.

Відносини України і Німеччини: встановлення, розвиток сучасних політичних, економічних і культурних зв’язків; проблеми та перспективи розвитку.

Література [1–11; 14–22; 24–26; 33; 38; 39; 44; 46; 56; 57; 59; 61; 66–68]

Змістовий модуль II. Російська Федерація, країни Азії

Тема 5. Російська Федерація

Сучасне географічне та геополітичне положення Росії. Склад території. Суб'єкти федерації. Рельєф: основні гори та рівнини. Головні види корисних копалин, їх розміщення. Кліматичні умови: розподіл тепла і вологи, кліматичні пояси та типи клімату. Внутрішні води; головні річки та озера. Ґрунти. Рослинний і тваринний світ. Природні ландшафти. Екологічні проблеми.

Чисельність населення, динаміка. Розміщення населення. Природний рух. Статеві та вікові структури населення. Демографічна криза. Міграції населення: внутрішні та зовнішні. Урбанізація; головні міські агломерації. Сільське розселення. Етнічний склад населення. Релігії. Культурне різноманіття. Безробіття в Росії.

Слов'янські, фінно-угорські та інші народи в давнину. Київська Русь. Феодальна роздробленість. Монголо-татарське іго. Розвиток Московського князівства. Здобуття незалежності. Становлення Московської держави; її розвиток у XVI–XVII ст. Російська імперія у XVIII ст. Суспільно-політичний та економічний розвиток у XIX – на початку XX ст. Революційні події 1917 р. Громадянська війна. Радянський режим. Друга світова війна. Післявоєнний розвиток. Розпад СРСР. Політичний і соціально-економічний розвиток сучасної Російської Федерації.

Глава держави – президент, порядок обрання, повноваження. Федеральні Збори: Державна Дума, порядок обрання, повноваження; Рада Федерації, її функції. Виконавча влада; порядок формування, функції. Судова влада. Провідні політичні партії. Суб'єкти федерації; проблеми взаємовідносин між ними і “центром”. Проблема Чеченської республіки (Ічкерії).

Роль сучасної Росії у світовому господарстві. Промисловість: сучасний стан і тенденції розвитку; основні галузі: гірничодобувна, електроенергетика, чорна та кольорова металургія, машинобудування (автомобілебудування, авіаційне, військове та ін.), хімічна, харчова, легка, деревообробна і целюлозно-паперова та ін. Сільське господарство: сучасний стан і тенденції розвитку; рослинництво та тваринництво; територіальні відмінності. Рибальство. Транспортний комплекс. Сфера послуг. Економічні райони Росії. Проблеми економічного розвитку.

Зовнішньополітична стратегія Російської Федерації. Роль Росії в СНД. Євразійська інтеграція. РФ і ЄС. Росія і НАТО. Взаємовідносини Росії та США. Відносини Росії з іншими країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки: зовнішня торгівля: експорт, імпорт, товарна та географічна структури; кредитно-фінансові зв'язки тощо. Українсько-російські відносини: сучасний стан, основні проблеми і перспективи розвитку.

Література [1; 2; 5–8; 12–22; 24–26; 31; 36; 40; 57; 61; 67]

Тема 6. Китай

Географічне положення. Склад території. Особливості сучасного геополітичного та гео економічного положення Китаю. Адміністративно-територіальний поділ: провінції, автономні райони, спеціальні (особливі) автономні райони, міста центрального підпорядкування. Китайська Республіка на Тайвані.

Природні умови та ресурси. Рельєф: гори та рівнини. Розміщення основних видів корисних копалин. Кліматичні умови; кліматичні пояси і типи клімату. Внутрішні води; головні річкові системи. Основні типи ґрунтів. Рослинний і тваринний світ. Природні ландшафти. Вплив людини на природу. Антропогенні ландшафти. Екологічні проблеми.

Чисельність населення, його динаміка. Розміщення населення. Природний рух населення, його особливості. Демографічна політика в Китаї. Статевий і віковий склад населення. Міграції населення. Китайська діаспора у світі. Урбанізація; головні міські агломерації. Розміщення сільського населення. Етнічний склад населення, національні меншини. Поширення основних релігій. Етноконфесійні проблеми. Традиційна китайська культура. Спосіб життя населення.

Давні державні утворення на території країни. Основні епохи. Династія Цинь. Династія Хань. Династії Суї і Тан. Династія Сун. Монголо-татарське завоювання, династія Юань. Династія Мін. Маньчжурське завоювання, династія Цін. Європейська експансія до Китаю у ХІХ – на початку ХХ ст. Сінхайська революція. Гоміньданівський режим Чан Кайши. Японська інтервенція. Китай в роки Другої світової війни. Громадянська війна 1946–1949 рр. Проголошення Китайської Народної Республіки. Соціалістичні перетворення. Політика “великого стрибка”. “Культурна революція”. Курс на економічні реформи (“гайге”), їх здійснення. Внутрішньополітичне життя Китаю наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Приєднання до КНР Сянгану та

Аомену. Політичний та соціально-економічний розвиток Китайської Республіки на Тайвані.

КНР — соціалістична держава. Вищий орган законодавчої влади — Всекитайські Збори народних представників (ВЗНП); порядок обрання, головні функції. Постійний комітет (ПК) ВЗНП. Голова КНР, його повноваження. Уряд — Державна Рада. Партийна система: провідна роль Комуністичної партії Китаю (КПК); інші партії. Громадські організації. Народна політична консультативна рада Китаю, її Всекитайський комітет. Місцеве управління та самоврядування. Політична система Китайської Республіки на Тайвані.

Економічний розвиток Китаю за часів соціалістичних перетворень, втрати від “експериментів”. Основні напрями економічної реформи “гайге”. Створення вільних економічних зон. Роль іноземних інвестицій. Успіхи реформ у господарстві Китаю, перспективи подальшого розвитку. Сучасна промисловість, її сировинна база, провідні галузі: паливна, електроенергетика, чорна і кольорова металургія, машинобудування, хімічна, легка, харчова. Впровадження сучасних технологій. Роль військово-промислового комплексу. Сільське господарство; провідні галузі рослинництва і тваринництва. Рибальство. Транспортний комплекс; розвиток і поширення основних видів транспорту. Сфера послуг; головні галузі, перспективи розвитку. Господарство спеціальних (особливих) автономних районів Сянгану та Аомену. Економіка Тайваню; провідні галузі господарства, тенденції розвитку.

Зовнішня політика соціалістичного Китаю: від співпраці із СРСР та іншими соціалістичними країнами до самостійної великодержавної зовнішньої політики. Сучасна зовнішня політика КНР. Участь у міжнародних організаціях, Роль КНР в ООН. Роль КНР в ОАТЕС. Взаємовідносини між КНР і США. Китай і Росія. Відносини з іншими країнами світу. Зовнішньоекономічна політика Китаю. Товарна і географічна структура зовнішньої торгівлі: експорт та імпорт. Китай у міжнародному співробітництві у виробничій і науково-технічній сферах. Інвестиції до Китаю. Зовнішня політика Китайської Республіки на Тайвані. Зовнішні економічні зв'язки з країнами світу. Проблеми взаємовідносин КНР і Китайської Республіки на Тайвані. Відносини України і Китаю: встановлення дипломатичних відносин; сучасні політичні, економічні та культурні зв'язки; проблеми та перспективи розвитку.

Література [1–2; 5–8; 12–22; 24–26; 32; 34; 49; 55; 61–63; 66; 67]

Тема 7. Японія

Географічне положення Японії. Склад території. Адміністративно-територіальний поділ: префектури. Природні умови та ресурси: рельєф; сейсмічність, вулканізм; корисні копалини; клімат; внутрішні води; ґрунтовий покрив, рослинний і тваринний світ. Природні ландшафти. Проблеми охорони природи і раціонального використання природних ресурсів.

Чисельність і розміщення населення. Природний рух населення. Статеві-вікова структура; тривалість життя. Міграції. Урбанізація, мегалополіс Токайдо. Зайнятість. Етнічний склад населення. Релігії. Особливості традиційної японської культури, сучасний культурний розвиток. Спосіб життя японців.

Заселення Японських островів. Перше державне утворення в IV ст. — Ямато. Розвиток держави до встановлення режиму сьогунів. Військово-феодалний режим сьогунів, його роль у розвитку Японії. Сьогунат Токугава, особливості політичної та соціально-економічної політики. Припинення стану самоізоляції в середині XIX ст. Революція “Мейдзі” і впровадження реформ. Експансіонізм Японії. Російсько-японська війна 1904–1905 рр. Японія в Першій світовій війні. Експансія Японії в Китаї. Японія у Другій світовій війні, наслідки поразки. Зміни в політичній системі. “Японське економічне диво”. Сучасна ситуація в країні.

Японія за конституцією 1947 р. є конституційною монархією. Імператор — “символ держави і єдності нації”. Законодавча влада — двопалатний парламент: Палата представників і Палата радників; порядок формування і функції. Виконавча влада — Кабінет міністрів на чолі з прем’єр-міністром; порядок формування і функції. Провідні політичні партії. Профспілки, їх місце в політичній системі. Організація приватних підприємств. Місцеве управління та самоврядування.

Роль Японії в сучасному світовому господарстві; один з трьох центрів економічної могутності. Сучасні тенденції розвитку господарства Японії. Промисловість, її галузева і територіальна структури, праце- і наукомісткість, орієнтація на імпорту сировину; провідні галузі: машинобудування (транспортне, електротехніка, приладобудування, електроніка та ін.), електроенергетика, чорна та кольорова металургія, хімічна промисловість тощо. Сільське господарство: рослинництво і тваринництво. Рибальство, аквакультура. Транспортна система. Банківська сфера Японії. Розвиток торгівлі, побутового об-

слуговування, освіти, охорони здоров'я, культури та ін. Економічні райони Японії.

Самоізоляція часів сьогунату Токугава. Експансіоністська зовнішня політика Японії у другій половині XIX — першій половині XX ст. Повеєнна зовнішня політика Японії. Сучасна стратегія зовнішньої політики. Японія в ООН та інших міжнародних організаціях. Співробітництво Японії і США. Японія і Китай. Відносини Японії з країнами АСЕАН. Японія і країни ЄС. Проблема “Північних територій”, її історія й сучасна ситуація. Зовнішня торгівля Японії: товарна і географічна структура. Експорт капіталу з Японії. Японія в міжнародному співробітництві у науково-технічній і виробничій сферах. Відносини між Україною та Японією: встановлення дипломатичних відносин; сучасний стан, проблеми і перспективи політичного, економічного і культурного співробітництва.

Література [1; 2; 5–8; 12–22; 24–26; 32; 54; 55; 59; 61–63; 66; 67; 69]

Тема 8. Індія

Географічне положення. Склад території. Політико-територіальний устрій: штати і союзні території. Природні умови та ресурси. Рельєф: гори та рівнини. Розміщення основних видів корисних копалин. Клімат: розподіл тепла та вологи; кліматичні пояси. Внутрішні води: головні річкові системи. Основні типи ґрунтів. Рослинний і тваринний світ. Природні та антропогенні ландшафти. Екологічні проблеми. Охорона природи та раціональне використання природних ресурсів.

Чисельність населення Індії, динаміка. Розміщення населення. Природний рух населення. Демографічна політика у країні. Статеві та вікова структура населення. Міграції населення: зовнішні та внутрішні. Індійська діаспора у світі. Урбанізація; головні міські агломерації. Розміщення сільського населення. Етнічний склад населення. Основні релігії. Етноконфесійні проблеми. Традиційна індійська культура. Спосіб життя населення.

Харапська цивілізація. Міграції аріїв. Давні державні утворення. Держава Магадха. Вторгнення Александра Македонського. Династія Маур'я. Кушанське царство. Імперія Гупт. Мусульманські завоювання. Делійський султанат. Вторгнення Бабура. Держава Великих Моголів. Європейська експансія. Колоніальні війни XVIII — першої половини XIX ст. Повстання 1857–1859 рр. Визвольна боротьба на-

родів Індії. Утворення двох домініонів. Проголошення республіки. Політика уряду Д. Неру. Особливості політики І. Ганді. Соціально-політичний розвиток Індії у 80–90-х роках ХХ ст. Сучасна політична ситуація.

Глава держави — президент, порядок обрання і повноваження. Вищий законодавчий орган — двопалатний парламент: Народна палата і Рада штатів; порядок формування і повноваження. Виконавча влада — Рада міністрів, прем'єр-міністр; порядок призначення і повноваження. Судова влада. Провідні політичні партії. Громадські об'єднання. Законодавча та виконавча влада у штатах і союзних територіях. Місцеве управління та самоврядування.

Основні напрями економічних реформ після здобуття незалежності. Ринкові перетворення в господарстві у 90-х роках ХХ ст. Проблеми та перспективи подальшого розвитку. Сучасна промисловість, її сировинна база, провідні галузі: чорна і кольорова металургія, машинобудування, хімічна, легка, харчова. Високі технології в індійській промисловості. Сільське господарство; провідні галузі рослинництва і тваринництва. Рибальство. Транспортний комплекс; розвиток і поширення основних видів транспорту. Сфера послуг: головні галузі, перспективи розвитку.

Зовнішня політика Індії. Участь Індії в ООН, СААРК, АРСІО та інших міжнародних організаціях. Роль Індії в Русі неприєднання. Проблеми взаємовідносин Індії з Пакистаном, Бангладеш, КНР, Шрі-Ланкою. Взаємовідносини Індії зі США, Японією, РФ, країнами Західної Європи. Товарна і географічна структури зовнішньої торгівлі Індії: експорт та імпорт. Індія в міжнародному співробітництві у виробничій і науково-технічній сферах. Україна та Індія: встановлення дипломатичних відносин; сучасні політичні, економічні та культурні зв'язки; проблеми та перспективи розвитку.

Література [1; 2; 5–8; 12–22; 24–26; 32; 45; 55; 61–63; 66; 67]

Змістовий модуль III. Австралія, країни Америки

Тема 9. Австралія

Географічне положення. Склад території. Сучасне геополітичне положення Австралійського Союзу. Володіння Австралії. Федеративний державний устрій — штати; дві території. Природні умови та ресурси: рельєф, основні форми поверхні; корисні копалини — основні види та розміщення; кліматичні умови; внутрішні води; проблема

водних ресурсів. Основні типи ґрунтів; рослинний і тваринний світ, їх унікальність. Природні ландшафти. Антропогенні ландшафти. Екологічні проблеми. Охорона природи та раціональне використання природних ресурсів.

Корінне населення. Формування сучасного населення Австралії. Чисельність і динаміка населення. Розміщення населення. Природний рух населення. Статева та вікова структура населення. Міграції населення. Урбанізація; найбільші міста. Сільське розселення. Етнічний склад населення. Становище корінного населення. Релігії. Спосіб життя населення.

Заселення Австралії аборигенами. Відкриття європейцями материка. Колонізація Австралії Великобританією. Розвиток колоній. Утворення Австралійського Союзу — домініону. Самостійність Австралії за Вестмінстерським статутом. Політичний і соціально-економічний розвиток Австралії у другій половині ХХ ст.

Австралія — парламентська монархія. Глава держави — королева Великобританії, яку представляє генерал-губернатор. Вищий законодавчий орган — Федеральний парламент: Палата представників, Сенат; порядок формування і повноваження. Глава виконавчої влади — прем'єр-міністр; уряд, його функціонування. Судова влада. Провідні політичні партії. Профспілки та інші громадські організації. Законодавча та виконавча влада в штатах. Місцеве управління та самоврядування.

Економічний розвиток Австралії, її роль у світовому господарстві. Сучасна промисловість, її сировинна база, провідні галузі: гірничодобувна, енергетика, чорна та кольорова металургія, машинобудування, хімічна, легка, харчова та ін. Сільське господарство: провідні галузі рослинництва і тваринництва; географія сільського господарства. Транспорт; основні види, їх розміщення. Сфера послуг; рівень розвитку, головні галузі. Туризм.

Зовнішня політика Австралії. Участь Австралії в ООН, ОАТЕС, ПТФ, ПТК та інших міжнародних організаціях. Відносини з країнами Західної Європи, Японією та іншими країнами світу. Зовнішньоекономічні зв'язки Австралії. Товарна і географічна структури зовнішньої торгівлі: експорт та імпорт; інші форми міжнародної співпраці. Відносини між Україною й Австралією: встановлення, сучасний стан, перспективи розвитку.

Література [1–2; 5–8; 12–22; 24–26; 29; 37; 38; 61–63; 66; 67]

Тема 10. Сполучені Штати Америки

Географічне положення. Склад території. Федеративний державний устрій. Володіння США.

Природні умови та ресурси: рельєф (основні гори та рівнини); розміщення основних корисних копалин; кліматичні умови; внутрішні води: головні річкові системи; озера; ґрунти; рослинний і тваринний світ; природні ландшафти. Екологічні проблеми. Охорона природи та раціональне використання природних ресурсів.

Формування сучасного населення. Чисельність і динаміка населення, його розміщення. Природний рух. Статева та вікова структура населення. Міграції. Урбанізація; мегаполіси, найбільші міські агломерації. Сільське розселення. Етнічний склад населення. Українська діаспора. Основні релігії. Особливості американської культури. Спосіб життя населення.

Корінне населення. Перші європейські поселення, утворення колоній. Розвиток колоніальної експансії. Проголошення незалежності. Розвиток Сполучених Штатів; територіальне розширення. Громадянська війна між Півднем і Північчю. Економічний і політичний розвиток США наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Перша світова війна. Економічне піднесення; криза, “новий курс”. Друга світова війна. “Маккартизм”. Внутрішня та зовнішня політика США у 50–90-х роках ХХ ст. – на початку ХХІ ст.

Президентська республіка. Глава держави – президент: порядок обрання і повноваження. Вищий законодавчий орган – Конгрес (Палата представників, Сенат): порядок формування і повноваження. Виконавча влада. Судова влада. Провідні політичні партії. Органи влади у штатах.

Економічний розвиток США на сучасному етапі; основні проблеми і тенденції. Сучасна промисловість, її сировинна база, провідні галузі: паливна, електроенергетика, чорна і кольорова металургія, машинобудування, хімічна, лісова, легка, харчова та ін. Високі технології в американській промисловості. Сільське господарство; провідні галузі рослинництва і тваринництва; агробізнес, перспективні напрями розвитку. Рибальство. Транспортний комплекс. Сфера послуг: рівень розвитку, провідні галузі. Наука у США, інтеграція науки та виробництва. Туризм.

Історичний розвиток зовнішньої політики США. Сучасна зовнішньополітична стратегія США. Роль США в сучасному світі. Роль США в ООН, НАТО, НАФТА, АТЕС та інших міжнародних органі-

заціях. Відносини США з американськими країнами, з країнами Західної Європи. Політика США в Центральній Європі. США і Росія: проблеми відносин. США і країни СНД. Відносини США і Китаю. США і Японія. Політика США на Близькому Сході. Зовнішньоекономічна політика США. Товарна і географічна структура зовнішньої торгівлі: експорт та імпорт. США на світовому ринку капіталів. Відносини України і США: сучасні політичні, економічні та культурні зв'язки; проблеми та перспективи розвитку.

Література [1–9; 11; 14–22; 24–27; 30; 39; 43; 52; 58; 59–61; 66–68]

Тема 11. Канада

Географічне положення. Склад території. Федеративний державний устрій.

Природні умови та ресурси. Рельєф (основні гори та рівнини). Розміщення основних корисних копалин. Клімат. Внутрішні води: головні річкові системи; озера. Ґрунти, рослинний і тваринний світ. Природні ландшафти. Екологічні проблеми. Охорона природи.

Формування сучасного населення Канади. Чисельність і динаміка населення, його розміщення. Природний рух населення. Статева та вікова структура. Міграції. Урбанізація, основні агломерації. Сільське розселення. Етнічний склад населення. Українська діаспора. Основні релігії. Культура. Спосіб життя населення.

Корінне населення Канади. Перші європейські поселення, утворення колоній. Боротьба між Францією та Англією; перемога Англії. Акт про Британську Північну Америку. Розвиток Канади як домініону Великобританії. Вестмінстерський статут. Конституційний закон 1982 р. Політичний і соціально-економічний розвиток Канади наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Глава держави – англійська королева (офіційно); повноваження генерал-губернатора. Двопалатний парламент: Палата громад; Сенат: порядок формування і повноваження. Кабінет міністрів на чолі з прем'єр-міністром. Судова влада. Законодавча та виконавча влада у провінціях. Проблема провінції Квебек. Провідні політичні партії.

Економічний розвиток Канади: провідні тенденції. Сучасна промисловість, її сировинна база, провідні галузі: паливна, електроенергетика, кольорова металургія, машинобудування, лісова, целюлозно-паперова та ін. Сільське господарство; провідні галузі рослинництва і тваринництва. Рибальство. Транспортний комплекс. Сфера послуг.

Зовнішня політика Канади. Участь Канади в ООН, НАТО, НАФТА та інших міжнародних організаціях. Відносини Канади зі США та іншими американськими країнами. Відносини з країнами Західної Європи. Відносини Канади з Японією, іншими країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки. Залежність від США. Товарна і географічна структури зовнішньої торгівлі: експорт та імпорт. Відносини України і Канади: сучасний стан; проблеми та перспективи розвитку.

Література [1–9; 11; 14–22; 24–26; 28; 29; 48; 59; 61; 66–68]

Тема 12. Бразилія

Географічне положення. Склад території. Сучасне геополітичне положення Бразилії. Федеративний державний устрій.

Рельєф; основні форми поверхні. Корисні копалини: основні види та розміщення. Кліматичні умови. Внутрішні води: Амазонка. Основні типи ґрунтів. Рослинний і тваринний світ; унікальність. Природні ландшафти. Антропогенні ландшафти. Екологічні проблеми, зокрема, Амазонії. Охорона природи та раціональне використання природних ресурсів.

Формування сучасного населення Бразилії. Чисельність і динаміка населення. Розміщення населення. Природний рух населення. Статеві та вікові структури населення. Міграції населення. Урбанізація; найбільші агломерації, Сан-Паулу. Сільське розселення. Етнічний склад населення. Релігії. Особливості бразильської культури. Спосіб життя населення.

Корінне індіанське населення. Відкриття європейцями узбережжя Бразилії та Амазонії. Колоніальна експансія Португалії. Бразилія у складі португальської колоніальної імперії. Проголошення імперії. Встановлення республіки. Бразилія наприкінці XIX – першій половині XX ст. Політичний і соціально-економічний розвиток Бразилії у другій половині XX – на початку XXI ст.: основні проблеми.

Федеративна Республіка Бразилія. Президентська республіка. Глава держави – президент, порядок обрання і повноваження. Вищий законодавчий орган – Національний Конгрес: Палата депутатів, Федеральний Сенат; порядок формування і повноваження. Глава виконавчої влади – президент; уряд, його функціонування. Судова влада. Провідні політичні партії. Профспілки та інші громадські органі-

зації. Законодавча та виконавча влада в штатах. Місцеве управління та самоврядування.

Економічний розвиток Бразилії. Основні здобутки і проблеми. Сучасна промисловість, її сировинна база, провідні галузі: гірничодобувна, енергетика, чорна та кольорова металургія, машинобудування, хімічна, легка, харчова та ін. Сільське господарство: провідні галузі рослинництва і тваринництва. Транспорт; поширення основних видів. Сфера послуг: рівень розвитку, головні галузі. Туризм у Бразилії.

Зовнішня політика Бразилії. Участь Бразилії в ООН. Співробітництво з латиноамериканськими державами; участь в ОАД, ЛАЕС, МЕРКОСУР. Відносини з країнами Західної Європи, Японією та іншими країнами світу. Зовнішньоекономічні зв'язки Бразилії. Товарна і географічна структура зовнішньої торгівлі: експорт та імпорт. Зовнішня заборгованість. Відносини між Україною і Бразилією: встановлення, сучасний стан, перспективи розвитку.

Література [1; 2; 5–8; 12–22; 24–26; 32; 51; 55; 61–63; 66; 67]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Промисловість Великобританії: сучасний стан і перспективи розвитку.
2. Участь Великобританії в міжнародних економічних відносинах.
3. Промисловий розвиток Франції.
4. Культура Франції.
5. Участь Франції в міжнародних економічних відносинах.
6. Сучасна промисловість Італії.
7. Культура Італії.
8. Участь Італії в міжнародних економічних відносинах.
9. Післявоєнне “економічне диво” в Німеччині: причини і досягнення.
10. Сучасний промисловий розвиток Німеччини.
11. Участь Німеччини в міжнародних економічних відносинах.
12. Природно-ресурсний потенціал Російської Федерації.
13. Економічні райони Російської Федерації.
14. Урбанізація в сучасному Китаї.
15. Сучасний промисловий розвиток Китаю: основні тенденції.
16. Економічні регіони Китаю.
17. Післявоєнне японське “економічне диво”: причини і досягнення.
18. Промисловість Японії: сучасний стан і перспективи розвитку.
19. Культура Японії.

20. Сучасний промисловий розвиток Індії: основні напрями, проблеми і тенденції.
21. Сільське господарство Індії.
22. Культура Індії.
23. Природно-ресурсний потенціал Австралії.
24. Сільське господарство Австралії.
25. Природно-ресурсний потенціал США.
26. Розвиток “високих технологій” в економіці США.
27. Економічні регіони США.
28. Участь США у міжнародних економічних відносинах.
29. Природно-ресурсний потенціал Канади.
30. Промисловий розвиток Канади.
31. Природно-ресурсний потенціал Бразилії.
32. Економічний розвиток Бразилії: основні напрями, проблеми та перспективи.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Географічне положення, природно-ресурсний потенціал Великобританії.
2. Природні умови та ресурси Великобританії.
3. Населення Великобританії.
4. Історія Великобританії в ХХ ст.
5. Політична система Великобританії.
6. Господарство Великобританії: загальна характеристика. Промисловість Великобританії.
7. Сільське господарство, транспорт, сфера послуг Великобританії.
8. Великобританія в міжнародних відносинах.
9. Географічне положення, природно-ресурсний потенціал Франції.
10. Населення Франції.
11. Історичний розвиток Франції у ХХ ст.
12. Політична система Франції.
13. Економіка Франції: загальна характеристика. Промисловість Франції.
14. Сільське господарство, транспорт, сфера послуг Франції.
15. Франція в міжнародних відносинах.
16. Географічне положення, природно-ресурсний потенціал Італії.
17. Населення Італії.
18. Історичний розвиток Італії в ХХ ст.
19. Політична система Італії.

20. Господарство Італії: загальна характеристика. Промисловість Італії.
21. Сільське господарство, транспорт, сфера послуг Італії.
22. Італія в міжнародних відносинах.
23. Географічне положення, природно-ресурсний потенціал Німеччини.
24. Населення Німеччини.
25. Історія Німеччини в ХХ ст.
26. Політична система Німеччини.
27. Економіка Німеччини: загальна характеристика.
28. Промисловість Німеччини.
29. Сільське господарство, транспорт, сфера послуг Німеччини.
30. Німеччина в міжнародних відносинах.
31. Географічне положення, природні умови та ресурси Росії.
32. Населення Росії.
33. Історичний розвиток Росії в ХХ ст.
34. Політична система Російської Федерації.
35. Господарство Росії: загальна характеристика.
36. Промисловість Росії.
37. Сільське господарство, транспорт, сфера послуг Росії.
38. Зовнішня політика Росії, участь у міжнародних відносинах.
39. Географічне положення, природні умови та ресурси Китаю.
40. Населення Китаю.
41. Історія Китаю в ХХ ст.
42. Політична система Китаю.
43. Господарство Китаю: загальна характеристика.
44. Промисловість Китаю.
45. Сільське господарство, транспорт, сфера послуг Китаю.
46. Зовнішня політика Китаю. Китай у міжнародних відносинах.
47. Географічне положення, природно-ресурсний потенціал Японії.
48. Населення Японії.
49. Історичний розвиток Японії у ХХ ст.
50. Політична система Японії.
51. Економіка Японії: загальна характеристика. Промисловість Японії.
52. Сільське господарство, транспорт і сфера послуг Японії.
53. Японія в міжнародних відносинах.
54. Географічне положення, природні умови та ресурси Індії.

55. Населення Індії.
56. Історичний розвиток Індії в ХХ ст.
57. Політична система Індії.
58. Загальна характеристика господарства Індії.
59. Промисловість Індії: перспективи розвитку.
60. Сільське господарство, транспорт і сфера послуг Індії.
61. Індія в міжнародних відносинах.
62. Географічне положення, природні умови та ресурси Австралії.
63. Населення Австралії.
64. Історичний розвиток Австралії.
65. Політична система Австралії.
66. Економіка Австралії: загальна характеристика. Промисловість Австралії.
67. Сільське господарство, транспорт і сфера послуг Австралії.
68. Австралія в міжнародних відносинах.
69. Географічне положення, природні умови та ресурси США.
70. Населення США.
71. Історичний розвиток США в ХХ ст.
72. Політична система США.
73. Загальна характеристика економіки США.
74. Промисловість США.
75. Сільське господарство, транспорт, сфера послуг США.
76. Зовнішня політика США, участь у міжнародних відносинах.
77. Географічне положення, природні умови та ресурси Канади.
78. Населення Канади.
79. Історичний розвиток Канади.
80. Політична система Канади.
81. Загальна характеристика господарства Канади. Промисловість Канади.
82. Сільське господарство, транспорт, сфера послуг Канади.
83. Канада в міжнародних відносинах.
84. Географічне положення, природні умови та ресурси Бразилії.
85. Населення Бразилії.
86. Історичний розвиток Бразилії.
87. Політична система Бразилії.
88. Економіка Бразилії: загальна характеристика. Промисловість Бразилії.
89. Сільське господарство, транспорт і сфера послуг Бразилії.
90. Бразилія в міжнародних відносинах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Безуглий В. В., Козинець С. В.* Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. — К.: Академія, 2003. — 688 с.
2. *Блїй де Г., Муллер П., Шаблій О.* Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. — К.: Либідь, 2004. — 740 с.
3. *Газін В. П., Котилів С. А.* Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002): Навч. посіб. — К.: Либідь, 2004. — 624 с.
4. *Газін В. П., Котилів С. А.* Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945). — К.: Слово, 2003. — 472 с.
5. *Дахно І. І., Тимофієв С. М.* Країни світу: Довідник. — К.: МАПА, 2005. — 608 с.
6. *XX век: Явления века. Страны. Люди: Краткая ист. энцикл.: В 2 т.* — М.: Наука, 2002. — Т. 2. — 502 с.
7. *Дорошевский М. В., Мысливец Г. В.* Экономическая и социальная география мира: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2003. — 184 с.
8. *Економіка зарубіжних країн / За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, К. І. Ржепішевського.* — К.: ЦНЛ, 2003. — 352 с.
9. *Іваницька О. П.* Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002). — Житомир: Фоліант, 2003. — 560 с.
10. *Конституции государств Европейского Союза / Под общ. ред. Л. А. Окунькова.* — М.: ИНФРА-М-НОРМА, 1997. — 816 с.
11. *Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб. / В. О. Ріяка, В. С. Семенов, М. В. Цвік та ін.* — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 544 с.
12. *Коппель О. А., Пархомчук О. С.* Міжнародні відносини ХХ ст. — К.: Школяр, 1999. — 255 с.
13. *Майєр Дж. М., Раух Дж. Е., Філіпенко А.* Основні проблеми економічного розвитку. — К.: Либідь, 2003. — 688 с.
14. *Міжнародна економіка: Навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, К. І. Ржепішевський* — К.: ЦНЛ, 2004. — 672 с.
15. *Мировая экономика. Экономика зарубежных стран: Учебник / Под ред. В. П. Колесова, М. Н. Осьмовой.* — М.: Флинт, 2000. — 408 с.
16. *Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті рр.): Підручник / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін.* — К.: Либідь, 1999. — 558 с.
17. *Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000-ті рр.): Підручник / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін.* — К.: Либідь, 2001. — 622 с.

18. *Решетников Ф. М.* Правовые системы стран мира: Справочник. — М.: Юрид. лит., 1993. — 256 с.
19. *Світлова* економіка: Підручник / А. С. Філіпенко та ін. — К.: Либідь, 2001. — 582 с.
20. *Социально-экономическая география зарубежного мира* / Под ред. В. В. Вольского. — М.: Крон-Пресс, 1998. — 592 с.
21. *Страноведение: Учеб. пособие* / П. И. Рогач и др. — Минск: БГЭУ, 2003. — 284 с.
22. *Страны. Народы. Цивилизации* / Гл. ред. М. Д. Аксенова. — М.: Аванта +, 2002. — 704 с.
23. *Ушакова Н. Г., Помінова І. І.* Соціально-економічні типи країн: Навч. посіб. — К.: Професіонал, 2004. — 304 с.
24. *Шаповал В. М.* Конституційне право зарубіжних країн: Підручник. — К.: АртЕк; Вища шк., 1997. — 264 с.
25. *Юрківський В. М.* Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. — К.: Либідь, 2000. — 416 с.
26. *Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны* / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.

Додаткова

27. *Америка: Энциклопедия повседневной жизни.* — М., 1998. — 416 с.
28. *Антонова И. Ф.* Канада — страна переселенческого капитализма: Учеб. пособие. — М.: Изд-во МГУ, 1988. — 98 с.
29. *Барановский Л. С., Козикис Д. Д.* Канада. Австралия. Новая Зеландия. — Минск: Вышэйш. шк., 2003. — 368 с.
30. *Бірдсалл С. С., Флорін Д.* Географія США. — К., 2000. — 208 с.
31. *Бойко Н. А.* Экономическая и социальная география: Учеб. пособие. — К.: КНЕУ, 2002. — 216 с.
32. *Бромлей Ю. В., Подольный Р. Г.* Человечество — это народы. — М.: Мысль, 1990. — 391 с.
33. *Бусыгина И. М.* Регионы Германии. — М.: РОССПЭН, 1999. — 352 с.
34. *Васильев К. В.* Истоки китайской цивилизации. — М.: Вост. лит., 1998. — 320 с.
35. *Дахно І. І., Бовтрук Ю. А.* Міжнародна економіка: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2002. — 216 с.
36. *Дейвіс Н.* Європа. Історія. — К.: Основи, 2000. — 1464 с.

37. *Дипломатия* иностранных государств: Учеб. пособие / Под ред. Т. В. Зоной. — М.: РОССПЭН, 2004. — 352 с.
38. *Доклад* о развитии человеческого потенциала в странах Европы и СНГ. — М.: Права человека, 1999. — 128 с.
39. *Дослідження* світової політики: Зб. наук. праць. Вип. 24; 25. — К., 2003.
40. *Дюрозель Ж.-Б.* Історія дипломатії від 1919 року до наших днів: Пер. з фр. — К., 1993. — 903 с.
41. *Економіка* Сполучених Штатів: Нарис. — К.: ЮСІА, 1999. — 212 с.
42. *Копійка В. В., Шинкаренко Т. І.* Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навч. посіб. — К.: Ін Юре, 2001. — 448 с.
43. *Індія.* Карманная энциклопедия. — М.: Муравей-Гайд, 1999. — 430 с.
44. *Історія* Європи / Ж. Альбедер и др. — Минск: Вышэйш. шк., — 1996. — 382 с.
45. *Історія* світової культури. Культурні регіони: Навч. посіб. / За ред. Л. Т. Левчук. — К.: Либідь, 2000. — 520 с.
46. *Канада.* Факты и цифры. — К., 1996. — 80 с.
47. *Китай* — 2000. Факты и цифры. — Пекин: Синьсин, 2000. — 206 с.
48. *Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б.* Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. — К.: Знання-Прес, 2000. — 277 с.
49. *Коломойцев В. Є.* Альтернатива розрусі: Латиноамериканський інвестиційний досвід подолання глобальної фінансово-економічної кризи. — К.: Молодь, 2000. — 408 с.
50. *Маккен Р.* Історія Сполучених Штатів: Нарис. — К.: ЮСІА, 1998. — 212 с.
51. *Міжнародні* інтеграційні процеси сучасності / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, М. А. Дудченко та ін. — К.: Знання України, 2004. — 304 с.
52. *Накасонэ Я.* Государственная стратегия Японии в XXI веке. — М.: Nota Bene, 2001. — 312 с.
53. *Народонаселение:* Энцикл. словарь. — М.: БРЭ, 1994. — 640 с.
54. *Німеччина* у фактах. — Франкфурт-на-Майні, 1996. — 544 с.
55. *Половина І. П.* Фізична географія Європи: Навч. посіб. — К.: АртЕк, 1998. — 272 с.
56. *Портрет* Сполучених Штатів. Огляд. — К., 1998. — 96 с.
57. *Семігіна Т. В.* Соціальна політика у глобальному вимірі. — К.: Пульсари, 2003. — 252 с.

58. *Согрин В. В.* Политическая история США. XVII–XX вв. — М.: Весь мир, 2001. — 400 с.
59. *Соколенко С. И.* Современные мировые рынки и Украина. — К.: Демос, 1995. — 354 с.
60. *Страны мира: Факты и цифры.* — СПб.: Норинт, 2000. — 208 с.
61. *Страны мира: Энцикл. справочник.* — Смоленск: Русич, 2000. — 624 с.
62. *Томахин Г. Д.* Лингвострановедческий словарь Соединенного Королевства Великобритания и Северная Ирландия. — М.: Аст-Пресс, 2003. — 720 с.
63. *Царенко О. М., Захарчук А. С.* Економіка України і світу. — Суми: Універс. кн., 2000. — 320 с.
64. *Шаповал В. М.* Державний лад країн світу. — К.: УЦПС, 1999. — 320 с.
65. *Юрківський В. М.* Країни світу: Довідник. — К.: Либідь, 2001. — 368 с.
66. *Языков Е. Ф.* История стран Европы и Америки в новейшее время (1918–1945 гг.). — М.: ИНФРА-М, 2000. — 352 с.
67. *Япония.* Карманная энциклопедия. — М.: Муравей-Гайд, 2000. — 224 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Країнознавство”	4
Зміст дисципліни “Країнознавство”	5
Теми контрольних робіт	20
Питання для самоконтролю.....	21
Список літератури.....	24

Відповідальний за випуск *Ю. В. Нешкуренко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп'ютерне верстання *Г. В. Макуха*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2492

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39; вул. Фрометівська, 2; МАУП